

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrta leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petivrtne za enkrat K 180. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do točka opoldne. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Orlovska slavnost v Hočah.

Mariborsko orlovsko okrožje priredi ob pri-
liki desetletnice Orla v Hočah na Vnebohod, dne
13. majnika 1920 Orlovsko slavnost v Hočah
na prostorih gosp. Hergouth, posestnika v Spod-
njih Hočah.

Spored: 1. Ob 9. uri slovesna sv. maša v
nadžupnijski cerkvi v Hočah, pri kateri poje
pevski zbor Orlov in cerkveni govor. 2. Popol-

dne ob 3. uri javna telovadba Orlov, Orlic in
naraščaja s sodelovanjem godbe. 3. Orlovski ta-
bor s petjem, govori in deklamacije. 4. Ljudska
veselica: godba, petje, igre in raznovrstna zabava.

Vstopnina: Sedeži 5 K, stojišča 2 K. Šolska
mladina v spremstvu starišev vstopnine prosta.
K obilni udeležbi vabi Mariborsko orlovsko o-
krožje.

Za državo.

1200 let smo živeli v tuji, sovražni državi.

Tuji najezdniki so najprej oropali naš narod
politične svobode, potem so razbili in razdrobili
našo domovino na majhne kose, katere so raz-
delili med sabo z močnimi orajami, ter tako
preprečili med posameznimi deli ne samo celo-
kupnega jugoslovanskega naroda, ampak tudi
našega slovenskega plemena, vse skupne stike
in mu ubili vsako zavest celokupnosti. Razsekali
so nas, kot se seka meso za klobase, ter naše
ljudstvo razdelili med različne večje in manjše
tuje gospodarje: nadvojvode, vojvode, kneze,
grofe, barone ali kakor so se še imenovali.

Ubili so začetke naše kulture in potem
skrbno gledali, da nismo več mogli priti do kul-
ture in izobrazbe, kajti hoteli so imeti pod sabo
samo temno, nezavedno množico, katero bi bilo
lahko izrabljati in krotiti.

Zastupili so naš narod tudi moralno. Ker
so imeli od tega velik dobiček, so vpeljali med
ljudstvom pijančevanje. Saj so gospodarji vino-
gradov bili skoraj izključno sami gospodje, kr-
me so smeli imeti v prejšnjih časih in od njih
vleči dobiček le graščaki, dobiček od žganja in
piva se je stekal edino le v žepe tujih zatiral-
cev. Hoteli so, da bi se ljudstvo množilo ali ne
množilo, kakor bi ravno kazal njihov profit in
kakor so ravno potrebovali delavnih sil in s tem
so ubijali med ljudstvom moralnost.

Ko so padli grofi in baroni, so stopili na
njihovo mesto tuji kapitalisti in uradniki.

Kdor je imel v sebi zmožnosti in silo, da
se je dvignil iz blatnih nižin, je moral postati
janičar in izdajalec naroda. Samo za to ceno je
mogel stopiti v krog takozvanih višjih krogov.

Tako stanje se je imenovalo pri nas drža-
vni red. Ljudstvo je zasovražilo tako državo in
njen red, svetovna vojna mu je jasno pokazala
žalostno stanje, v katerem je živel in podlost
gospodarjev, ki so nad njim gospodovali.

Za ceno ogromnih žrtev smo dobili politično
svobodo in lastno državo. Urejena ne more biti

naenkrat, postaviti moramo šele temelje novega
državnega reda, a že dejstvo, da bo odslej naš
narod „sam sebi volil vero in postave“ je o-
gromnega pomena.

Zavedati se moramo velike razlike, ki vlada
med poprej in sedaj, med prejšnjo in sedanjo
državo.

Država nam je potrebna. Brez nje ni miru
in reda, ni varnosti, svobode in napredka. Od
razpada Avstrije sem smo imeli prilike dovolj,
da smo se prepričali, kako potrebna nam je
krepka državna oblast. Naša dolžnost mora to-
rej biti, da vzbujamo zavest, kako potrebna je
država in državna oblast, podučujemo na vse
strani, kako velika je razlika med tujo zatiralsko
in med svojo lastno državo, vzgajamo z vzgle-
dom in z besedo vse, na katere imamo vpliv,
za dobre državljane.

Državo imamo, treba, da jo izgradimo, a ne
ubijemo.

Dva stebra naše države sta: dinastija (vla-
darska hiša) in vojaštvo. Bodimo veseli, da nam
je previdnost brez našega sodelovanja dala di-
nastijo, ki je sredi sedanjih neurejenih razmer
ona mirna in trdna točka, ki daje jamstvo mir-
nega razvoja vsemu. Kako težek bi bil naš po-
ložaj, ako bi imeli republiko in bi se sedaj, ko
ne moremo ustvariti niti parlamentarne vlade,
še prepirali med sabo, kdo naj bo predsednik
naše republike.

Vojaštvo nam je potrebno, da varuje naše
meje, a tudi, da vzdržuje mir in red v državi.
Srbski vojak, ki se je s takim brezprimernim
junaštvom boril toliko let za svobodo svoje do-
movine, se žrtvuje tudi, da brani naše meje in
varnost naših ljudi, da bomo znali sami braniti
našo svobodo kot naš najdragocenejši zaklad —
a podlaga te svobode je dobro organizirana drža-
va.

Državna misel mora globoko prodreti v vsa
srca naših državljanov in prihranili si bomo
marsikako razočaranje.

vode, če se hoče doseči popoln uspeh. Lansko
leto sem opazoval, da so le oni vinogradniki do-
segli popoln uspeh, ki so uporabljali 20/0 ne
galično-apnene zmesi, to se pravi oni, ki so vzeli
na 100 litrov vode 2 kili galice.

Ravnati se moramo tedaj pri sestavi galič-
no-apnene zmesi po vremenu, ki isto leto pre-
vladuje; pred vsem ne smemo preveč štediti z
galico.

Pri sestavi galično-apnene zmesi pa se na-
vadno dela tudi ta napaka, da se doda preveč
apna. Vedno se še noče upoštevati, ozir. se pre-
malo upošteva dejstvo, da apno ni tvarina, s
katero bi se dala peronospora preprečiti, tem-
več, da je apno le snov za ublažitev razjedalnih
lastnosti galice in se uporablja pri sestavi zmesi
le v svrhu neutralizacije, to se pravi, z apnom
se odvzame, ozir. ublaži razjedalna lastnost ga-
lice, ker bi se inače požgalo s škropivom perje.

Pa to še ni vse! Dognano je, da apno jem-
lje zatiralno moč bakreni galici, ozir. učinkujo-
čemu delu iste, bakrenemu oksidu. Čim več to-
raj primešamo apna galično-apneni zmesi, tim
manj učinkuje to škropivo. Apno se mora te-
daj smatrati kot potrebno zlo, ki ga sicer mo-
ramo dodati gotovo množino, a s vsakim do-
datkom nad to množino si škodujemo sami sebi.

Apno omeji učinek galice tudi na ta način,
da nastanejo iz njegovih prvotno v vodi lahko
raztopljivih spojin na zraku ogljikovo kisle spo-
jine (n. pr. ogljikovokislo apno — navadni ap-
nenec), ki so pa skoraj neraztopljive v vodi. Če
si predstavimo, da je vsaka trohica galice, kot
učinkujočega sredstva proti peronospori, obdana
od skoraj neraztopljive plasti ogljikovokislega
apna (apnenca), lahko uvidimo, zakaj vsak do-
datek apna, ki ni potreben za neutralizacijo kis-
lega značaja galice, učinkujočo moč iste poma-
jšuje, ozir. preprečuje.

Koliko apna se torej naj dodane galični
raztopini?

To se v številkah žal ne more navesti, ker
je apno zelo različno v svoji sestavi, ozir. vse-
buje različne množine apnenega oksida, spoje-
nega z vodo (kalciumoksidhidrata), ki je učin-
kujoč del v apnu, oni del, ki neutralizira kisli
značaj galične sestavine, to se pravi, ki povzro-
či spojitev kislin (posebno žveplene kisline) n.
pr. v žveplenokislo apno (sodra ali gips), ki ni-
ma nobenih razjedalnih lastnosti.

Poznamo pa sredstvo, s katerim se na naj-
priprostejši način da določiti, koliko apnenega
beleža moramo dodati raztopljeni galici, da jo
razkisamo in sicer je to takozvani rdeči lakmus-
papir, ki postane moder v trenutku, ko je do-
volj apna v tekočini. Še boljši, kakor lakmus,
je pa takozvani fenoltaleinipapir, ki je bel in
postane živordeč, ko nastopi neutralizacija. Obe
vrsti reagenčnega papirja se dobijo v lekarnah,
lahko se pa tudi naročita pri drž. kmetijsko-
kemičnem preskuševališču v Mariboru.

Pri sestavi galično-apnene zmesi z reagenč-
nim papirjem se dodane galični raztopini apneni
belež v manjših partijah, oboje se pomeša in
pomoli od časa do časa majhen košček reagenč-
nega papirja v mešanico. Kakor hitro postane
rdeči lakmus lepo moder, ozir. fenoltalein lepo
rdeč, je to dokaz, da je dovolj apna v mešani-
ci. Škropivo je gotovo!

Kar se tiče napak, ki jih opazamo pri škrop-
lenju, je največja napaka ta, da se na škrop-

Skoda, povzročena po peronospori in oidiju lansko leto in kako se je je obvarovati letos.

Kar se tiče zatiranja trtnih škodljivcev, pe-
ronospore in oidija, se žal še vedno delajo ve-
like napake. Zatorej mi naj bo oproščeno, če
se spet lotim razmotrivanja te stare tvarine ter
poskušam opetovano opozoriti na nedostatke, ki
se delajo pri zatiranju teh najhujših sovražnikov
naše vinske trte.

Pri zatiranju peronospore se delajo napake
1. pri sestavi galično-apnene zmesi; 2. pri izva-
anju škropljenja.

Kar se tiče množine galice, ki jo uporab-
ljamo pri sestavi galično-apnene zmesi, se pre-
malo upošteva dejstvo, da je množina modre
galice, ki jo moramo vzeti na 1 hl vode, od-
visna od vremena dotičnega leta. Med tem, ko
v normalnih letih zadostuje 1 kg galice na hl.
vode, ta množina niti od daleka ne zadostuje v
vlažnih letih, kakor je bilo lansko. V vlažnih
letih se mora uporabiti precej močnejše tekoči-
ne, to se pravi, vzeti se mora več galice na hl.